

Inkludering er nøkkelordet

Vi ser at svært ofte går veien til pasienten gjennom pårørende, sier Gøril Johnsen, leder av avdelingen Bølgen ved Sølvsuper helse- og velferdssenter i Bodø.

Foto: Rune Nilsen, Bodø Nu

– Jeg har opplevd hvordan synet på pårørende har endret seg. Jeg har jobbet som kreftsykepleier i 25 år, i mange år på en kirurgisk avdeling. Til å begynne med var holdningen «Vi har ikke tid til de pårørende». Men samtidig var det jo tydelig at de pårørende var viktige for pasienten. Så var det noen ganger at jeg ble bedt om å snakke med det som den gang ble kalt «vanskelige pårørende».

– Det kunne være krevende, men jeg følte også at jeg lyktes, og jeg så at vanskelige pårørende ofte var mennesker i en vanskelig situasjon. Jeg opplevde også at det å snakke med pårørende var viktig både for den pårørende og for oss skulle behandle pasienten. Jeg erfarte at veien til

pasienten ofte kan gå gjennom de pårørende, forteller Gøril Johnsen fordi alvorlig sykdom rammer ikke bare pasienten, men hele familien.

Gjennom årene har hun vært opptatt av pårørendes situasjon, holdt foredrag, fått oppmerksomhet rundt forholdet pårørende og pasient, likeledes barn som pårørende.

– Da Bodø kommune bygde opp Sølvsuper helse- og velferdssenter, fikk jeg frie hender og ansvaret for å bygge opp avdelingen Bølgen. Den sto klar i 2015. Bølgen er den første lindrende avdeling i Nord-Norge, forteller hun.

Bølgen skal ivareta pasienter med behov for ulike typer symptomlindring, og pasienter med behov for god omsorg og symptomlindring i livets slutfase. Avdelingen har 5 plasser til dette tilbudet.

Viktige mål er å skape trygge rammer for pasient og pårørende. Personalet er tverrfaglig sammensatt. Arbeidet er basert på individuelt fokus, gi opplevelse av livskvalitet til tross for alvorlig sykdom, verdighet og god samhandling i avdelingen og mellom tjenestenivåene.

I tillegg til den lindrende enheten, har også Bølgen en akuttavdeling med 6 sengeplasser. De fleste som bruker de 5 sengeplassene, er kreftpasienter.

“ ... det å snakke med pårørende var viktig både for den pårørende og for oss skulle behandle pasienten.

Nylig ble omsorgen for de pårørende understreket i en dødsannonse i Aftenposten. En ung mor døde på avdelingen, sovnet fredfullt inn med familien rundt seg, sto det i dødsannonсен, som ble avsluttet med: «Takk til Nordlandssykehuset og Bølgen på Sølvsuper for god og omsorgsfull pleie, samt omtanke for pårørende.»

– Det må være godt å få en slik takk?

– Vi satte svært stor pris på at de pårørende, i en så vanskelig situasjon, sendte oss slike gode ord og tanker. Vi har også opplevd at noen familier har takket oss på Facebook for den måten vi møter pårørende på, sier Gøril

Johnsen.

– I korte trekk, hvordan jobber dere i forhold til pårørende?

Inkludering er nøkkelordet hun bruker; – Folk lever lenger med kreft enn før. Det betyr kontakt med pårørende gjennom lengre tid. Vi har et opplegg der vi skal ha en grundig samtale med pårørende innen tre dager etter at pasienten er innlagt hos oss.

– Det er en planlagt samtale der vi tar opp en rekke tema; informasjon om sykdommen og diagnosen, avklaring av hvem som er pårørende? Er det barn som pårørende, informasjon om oss, avklaring av hvilken rolle de pårørende ønsker å ha og viktigheten av å ta vare på seg selv. Og vi legger en plan for den videre kontakt. Noen vil ha tett kontakt, andre ikke så mye.

– Vi setter av nærmere en time til en slik samtale, og pasienten er med hvis han orker. Vi ser at pårørende er en viktig kunnskapskilde, og når de blir sett og ivaretatt, får vi et helt annet samarbeid. Vi bruker også å ha en fastsatt oppfølgingsamtale etter en uke, og likeledes når pasientsituasjonen endrer seg. I tillegg kommer naturlig nok den vanlige småpratene man har med pårørende når de er der.

**“ Takk for god og omsorgsfull pleie,
samt omtanke for pårørende.**

– Hva med tidsbruken?

– Det tar litt tid, men vi får så mye igjen som er nyttig for begge parter i forhold til pasienten. Dessuten gjør det samtaler enklere at vi har et mål for samtalen og en fast mal for hva vi skal ta opp. Det skal også lages et skriftlig referat fra samtalen, men bare i stikkordsform, sier Gøril Johnsen.

– Dette systemet med samtaler, hva er pårørendes reaksjon?

– Vi har fått høre at det gir dem trygghet. De føler seg sett og ivaretatt, de kan senke skuldrene og slappe av, de ser at samarbeidet om pasienten betyr at de slipper å være vaktbikkje.

– Bodø kommune eier dette senteret, og de fleste kommuner har dårlig råd. Har du fått kritikk for å bruke tid på pårørende?

– Tvert imot. Helseledelsen i kommuner sier de er stolte over hva vi har bygget opp, sier Gøril Johnsen.

Tekst:

Marie Rein Bore

Journalist